

1571333

ЩОРІЧНИК СІПРІ 2020

Озброєння,
роззброєння та
міжнародна
безпека

У черговому 21-му україномовному виданні Щорічника СІПРІ викладені інформаційні та аналітичні матеріали досліджень, здійснених Стокгольмським міжнародним інститутом дослідження миру (СІПРІ) з метою сприяння відкритості і прозорості у сферах контролю над озброєннями та роззброєння, а також з питань міжнародної безпеки. Результати досліджень узагальнені за трьома напрямками: безпека і конфлікти; військові витрати та озброєння; нерозповсюдження, контроль над озброєннями та роззброєння, – які викладені у відповідних частинах цієї книги.

Матеріали Щорічника призначені для цивільних і військових фахівців у галузі національної і міжнародної безпеки, міжнародних відносин, міжнародного права, конфліктології, державних службовців, працівників оборонно-промислового комплексу, політологів і журналістів, викладачів і студентів навчальних закладів України.

Зміст

<i>Звернення до читача</i>	xx
<i>Передмова</i>	xxii
<i>Скорочення</i>	xxiv

Вступ

1. Вступ: Міжнародна стабільність і безпека людини у 2019р.	3
ДЕН СМІТ	
I. <i>Гарячі точки</i>	5
II. <i>Контроль над озброєннями</i>	10
III. <i>Зміна клімату</i>	16
IV. <i>Міжнародна система і право</i>	19

Частина I. Збройні конфлікти та їх врегулювання у 2019р.

2. Події у світі у сферах збройних конфліктів, мирних процесів і миротворчих операцій	
Загальний огляд	25
ЯН ДЕЙВІС, ДЖАЇР ВАН ДЕР ЛЕЙН	
I. <i>Огляд збройних конфліктів і мирних процесів</i>	27
ЯН ДЕЙВІС	
Визначення збройного конфлікту – Важливі риси збройних конфліктів у 2019р. – Наслідки збройних конфліктів у 2019р. – Мирні процеси у 2019р.	
Врізка 2.1. <i>Визначення та види збройного конфлікту</i>	30
Схема 2.1. <i>Збройні конфлікти за числом загиблих унаслідок конфлікту у 2019р.</i>	28
Таблиця 2.1. <i>Кількість мирних угод у період 2010-2019рр.</i>	36
Таблиця 2.2. <i>Мирні угоди 2019р.</i>	38
II. <i>Глобальні та регіональні тенденції і події у сфері багатосторонніх миротворчих операцій</i>	42
ТІМО СМІТ, СОФІЯ САКС ФЕРРАРІ, ДЖАЇР ВАН ДЕР ЛЕЙН	
Багатосторонні миротворчі операції у 2019р. – Організації, що проводять багатосторонні миротворчі операції – Багатосторонні миротворчі операції за регіонами – Найбільші багатосторонні миротворчі операції – Країни - найбільші постачальники військ – Втрати в миротворчих операціях ООН – Інші багатосторонні операції – Висновки	
Діаграма 2.2. <i>Кількість багатосторонніх миротворчих операцій у 2010-2019рр., за організаторами</i>	43

Діаграма 2.3. Чисельність персоналу, розгорнутого в рамках багатосторонніх миротворчих операцій, у 2010-2019рр.	44
Діаграма 2.4. Кількість багатосторонніх миротворчих операцій у 2010-2019рр., за регіонами	48
Діаграма 2.5. Чисельність персоналу, розгорнутого в рамках багатосторонніх миротворчих операцій, у 2010-2019рр., за регіонами	48
Діаграма 2.6. Найбільші міжнародні миротворчі операції, станом на 31 грудня 2019р.	50
Діаграма 2.7. Найбільші постачальники військ для миротворчих операцій, станом на 31 грудня 2019р.	50
Діаграма 2.8. Найбільші постачальники поліції для миротворчих операцій, станом на 31 грудня 2019р.	51
Діаграма 2.9. Втрати в миротворчих операціях ООН у 1990-2019рр.	52
Діаграма 2.10. Рівень смертності серед військовослужбовців у миротворчих операціях ООН у 1990-2019рр.	53
Таблиця 2.3. Чисельність багатосторонніх миротворчих операцій і розгорнутого персоналу у 2019р., за регіонами та типом організацій	47
III. Таблиця міжнародних миротворчих операцій у 2019р.	56
СОФІЯ САКС ФЕРРАРІ, ТІМО СМІТ	
Таблиця 2.4. Багатосторонні миротворчі операції у 2019р.	57
3. Збройні конфлікти та мирні процеси в Америці	61
Загальний огляд	
МАРИНА КАПАРІНІ	
I. Ключові загальні події у регіоні	63
МАРИНА КАПАРІНІ	
Збройне кримінальне насильство – Масові протести	
II. Збройний конфлікт і мирний процес у Колумбії	71
ХОСЕ АЛЬВАРАДО КОБАР	
Хиткий мир і виконання Колумбійської мирної угоди – Відступницькі угруповання зі складу Революційних збройних сил Колумбії – Колумбійська держава та повстанське угруповання Національно-визвольна армія	
III. Збройний конфлікт у Мексиці	75
МАРИНА КАПАРІНІ	
4. Збройні конфлікти та мирні процеси в Азії та Океанії	79
Загальний огляд	
ЯН ДЕЙВІС	

I. <i>Головні загальні події у регіоні</i> ЯН ДЕЙВІС	81
Китай – Корейська Народно-Демократична Республіка – Російсько-японський територіальний спір	
II. <i>Збройні конфлікти та мирні процеси у Південній Азії</i> ЯН ДЕЙВІС, ТІМО СМІТ	88
Збройний конфлікт в Афганістані – Індія, Пакистан і територіальна суперечка у Кашмірі	
Таблиця 4.1. Оцінка числа загиблих унаслідок конфлікту в Афганістані у 2017-2019рр.	90
Таблиця 4.2. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів в Індії у 2016-2019рр.	95
Таблиця 4.3. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Пакистані у 2013-2019рр.	96
III. <i>Збройні конфлікти та мирні процеси в Південно-Східній Азії</i> ЯН ДЕЙВІС	98
Збройні конфлікти в Індонезії – Збройний конфлікт у М'янмі – Збройний конфлікт на Філіппінах – Збройний конфлікт у Таїланді	
Таблиця 4.4. Оцінка числа загиблих унаслідок конфлікту у М'янмі у 2013-2019рр.	100
Таблиця 4.5. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів на Філіппінах у 2016-2019рр.	108
5. Збройні конфлікти та мирні процеси в Європі	109
Загальний огляд ЯН ДЕЙВІС	
I. <i>Головні загальні події в регіоні</i> ЯН ДЕЙВІС	110
Напруженість у відносинах з Росією – Нерозв'язані конфлікти – Реакція Європи на виклики безпеці на півдні	
Таблиця 5.1. Ситуація з біженцями та мігрантами у Середземномор'ї у 2014-2019рр.	115
II. <i>Збройний конфлікт і мирний процес в Україні</i> ЯН ДЕЙВІС	119
Інтернаціоналізований характер конфлікту – Президентські та парламентські вибори – Мирний процес	
6. Збройні конфлікти та мирні процеси на Близькому Сході та в Північній Африці	127
Загальний огляд ЯН ДЕЙВІС	

I. <i>Основні загальні події в регіоні</i>	129
ЯН ДЕЙВІС	
Мінливі союзники та противники: ескалація напруженості між Іраном і США – Екстремістські джихадистські угруповання – Брак водних ресурсів та інші наслідки зміни клімату	
Схема 6.1. Регіональне суперництво на Близькому Сході та в Північній Африці	130
II. <i>Збройні конфлікти та мирні процеси в Іраку, Сирії та Туреччині</i>	135
ЯН ДЕЙВІС, ДИЛАН О'ДРИСКОЛЛ	
Згасання збройного конфлікту, але зростання протестів в Іраку – Збройний конфлікт у Сирії – Збройний конфлікт між Туреччиною та курдами	
Схема 6.2. Контроль території у провінції Ідліб, станом на лютий 2019р.	140
Схема 6.3. Збройний конфлікт на сирійсько-турецькому кордоні, станом на жовтень 2019р.	144
Таблиця 6.1. Оцінка числа загиблих у конфліктах в Іраку у 2016-2019рр.	136
Таблиця 6.2. Оцінка числа загиблих у конфлікті у Сирії у 2017-2019рр.	139
Таблиця 6.3. Оцінка числа загиблих у конфліктах у Туреччині у 2016-2019рр.	149
III. <i>Палестино-ізраїльський конфлікт і мирний процес</i>	150
ЯН ДЕЙВІС	
Конфлікт у Газі – Конфлікти на Голанських висотах і Західному березі – Мирний процес	
IV. <i>Збройні конфлікти та мирні процеси у Північній Африці</i>	154
ЯН ДЕЙВІС	
Збройний конфлікт у Єгипті – Збройний конфлікт у Лівії	
Таблиця 6.4. Оцінка числа загиблих у конфліктах у Єгипті у 2010-2019рр.	156
Таблиця 6.5. Оцінка числа загиблих у конфлікті в Лівії у 2010-2019рр.	157
V. <i>Збройний конфлікт і мирний процес у Ємені</i>	162
ЯН ДЕЙВІС	
Збройний конфлікт у 2019р. та звинувачення у воєнних злочинах – Гуманітарна криза – Виконання Стокгольмської угоди – Ер-Ріядська угода – Висновки	

Схема 6.4. Зони контролю в Ємені, станом на серпень 2019р.	163
Таблиця 6.6. Оцінка числа загиблих у конфліктах у Ємені у 2015-2019рр.	167
7. Збройні конфлікти та мирні процеси в Субекваторіальній Африці	171
Загальний огляд ЯН ДЕЙВІС	
I. Основні загальні події в регіоні ЯН ДЕЙВІС	173
Інтернаціоналізація боротьби з тероризмом і заходи безпеки – Нестача води та зміна клімату	
II. Збройні конфлікти та мирні процеси в Сахелі та в районі оз.Чад ЯН ДЕЙВІС	180
Буркіна-Фасо – Камерун – Чад – Малі – Нігер – Нігерія	
Врізка 7.1. Угруповання з салафітсько-джихадистською ідеологією у Сахелі та в районі оз.Чад	181
Таблиця 7.1. Зовнішні односторонні та багатосторонні миротворчі й контртерористичні операції у Сахелі та в районі оз.Чад	182
Таблиця 7.2. Оцінка числа загиблих унаслідок конфлікту в Буркіна-Фасо у 2013-2019рр.	183
Таблиця 7.3. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Камеруні у 2013-2019рр.	185
Таблиця 7.4. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Малі у 2013-2019рр.	188
Таблиця 7.5. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Нігерії у 2013-2019рр.	193
III. Збройні конфлікти та мирні процеси у Центральній Африці ЯН ДЕЙВІС	195
Бурунді – Центральноафриканська Республіка – Демократична Республіка Конго	
Таблиця 7.6. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у ЦАР у 2013-2019рр.	196
Таблиця 7.7. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у ДРК у 2013-2019рр.	199
IV. Збройні конфлікти та мирні процеси на Африканському Розі ЯН ДЕЙВІС	202
Ефіопія – Кенія – Сомалі – Південний Судан – Судан	

Таблиця 7.8. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Ефіопії у 2013-2019рр.	204
Таблиця 7.9. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Сомалі у 2013-2019рр.	207
Таблиця 7.10. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Південному Судані у 2013-2019рр.	210
Таблиця 7.11. Оцінка числа загиблих унаслідок конфліктів у Судані у 2013-2019рр.	214

Частина II. Військові витрати та озброєння у 2019р.

8. Військові витрати	219
Загальний огляд	
НАНЬ ТЯНЬ	
I. <i>Зміни світових військових витрат у 2019р.</i>	221
НАНЬ ТЯНЬ, ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН, ДІЄГО ЛОПЕШ ДА СИЛВА, СІМОН Т.ВЕЗЕМАН, АЛЕКСАНДРА КУІМОВА	
Тенденції військових витрат у 2010-2019рр. – Країни з найвищими військовими витратами у 2019р.	
Врізка 8.1. Переглянуті оцінки військових витрат США	232
Діаграма 8.1. Військові витрати за регіонами у 2010-2019рр.	224
Діаграма 8.2. Військові витрати як частка ВВП у 2010-2019рр., за регіонами	228
Таблиця 8.1. Військові витрати та військовий тягар у 2010-2019рр., за регіонами	222
Таблиця 8.2. Основні статистичні дані військових витрат у 2019р., за регіонами та субрегіонами	227
Таблиця 8.3. <i>Тор 15</i> країн з найвищими військовими витратами у 2019р.	229
Таблиця 8.4. Структура військових витрат США у 2015-2019ф.рр.	230
Таблиця 8.5. Структура військових витрат Китаю у 2015-2019рр.	233
II. <i>Зміни в регіональних військових витратах у 2019р.</i>	235
Африка – Америка – Азія та Океанія – Європа – Близький Схід	
Врізка 8.2. Переглянута оцінка військових витрат Франції	248
Врізка 8.3. Оцінка військових витрат Німеччини та Великої Британії	249
Діаграма 8.3. Зміни військових витрат у 2010-2019рр. та 2018-2019рр., за субрегіонами	236
Таблиця 8.6. Структура військових витрат Індії у 2015/16-2019/20рр.	244
Таблиця 8.7. Структура військових витрат Росії у 2015-2019рр.	251

III. <i>Витрати європейських членів НАТО на військову техніку</i>	255
НАНЬ ТЯНЬ, ДІЄГО ЛОПЕШ ДА СИЛВА, ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН	
Уявлення НАТО про загрози та орієнтири військових витрат – До мети у 2% – Тенденції витрат на військову техніку як частки військових витрат – Висновки	
Діаграма 8.4. Кількість європейських держав-членів НАТО, які досягли орієнтира витрат на військову техніку у 2010-2019рр.	259
Діаграма 8.5. Середні витрати на військову техніку як частка загальних військових витрат європейських членів НАТО	259
Діаграма 8.7. П'ять держав-членів НАТО з найбільшим зростанням витрат на військову техніку як частки загальних військових витрат у 2010-2019рр.	262
Схема 8.6. Зміни витрат на військову техніку як частки військових витрат європейських членів НАТО у 2010-2019рр., у відсотках	261
Таблиця 8.8. Тенденції військових витрат європейських членів НАТО у 2010-2019рр.	257
IV. <i>Прозорість військових витрат</i>	265
ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН, СІМОН Т.ВЕЗЕМАН	
Звітність на міжнародному рівні – Прозорість на національному рівні – М'янма – Висновки	
9. Міжнародні поставки озброєнь і події у сфері виробництва зброї	273
Загальний огляд	
Діаграма 9.1. Динаміка міжнародних поставок основних озброєнь у 1950-2019рр.	274
СІМОН Т.ВЕЗЕМАН	
I. <i>Події у групі постачальників основних озброєнь у 2015-2019рр.</i>	275
СІМОН Т.ВЕЗЕМАН, АЛЕКСАНДРА КУІМОВА, ДІЄГО ЛОПЕШ ДА СИЛВА, НАНЬ ТЯНЬ, ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН	
Сполучені Штати Америки – Росія – Постачальники озброєнь з Європейського Союзу – Постачальники озброєнь за межами Європи та Північної Америки	
Врізка 9.1. Визначення та методологія даних СІПРІ про міжнародні поставки озброєнь	276
Таблиця 9.1. <i>Тор 50</i> найкрупніших постачальників основних озброєнь у 2015-2019рр.	278
Таблиця 9.2. <i>Тор 25</i> постачальників основних озброєнь і три їх головні покупці у 2015-2019рр.	280
Таблиця 9.3. <i>Тор 10</i> найкрупніших постачальників основних озброєнь, регіони та субрегіони-отримувачі у 2015-2019рр.	283

Таблиця 9.4. <i>Тор 10</i> найкрупніших постачальників і їх поставки основних озброєнь за категоріями у 2015-2019рр.	286
II. Події у групі отримувачів основних озброєнь у 2015-2019рр.	290
СІМОН Т.ВЕЗЕМАН, АЛЕКСАНДРА КУІМОВА, ДІЄГО ЛОПЕШ ДА СІЛВА, НАНЬ ТЯНЬ, ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН Африка – Америка – Азія та Океанія – Європа – Близький Схід	
Таблиця 9.5. <i>Тор 50</i> отримувачів основних озброєнь у 2015-2019рр.	292
Таблиця 9.6. <i>Тор 40</i> імпортерів основних озброєнь і їх три головні постачальники у 2015-2019рр.	294
Таблиця 9.7. Імпорт основних озброєнь, світова частка за регіонами та субрегіонами у 2010-2014рр. і 2015-2019рр.	296
Таблиця 9.8. <i>Тор 10</i> отримувачів основних озброєнь та їх постачальники у 2015-2019рр.	302
III. Прозорість поставок озброєнь	308
МАРК БРОМЛІ, СІМОН Т.ВЕЗЕМАН Національні звіти та механізми регіональної звітності – Реєстр звичайних озброєнь ООН – Звіт про поставки озброєнь згідно з Договором про торгівлю зброєю – Рівень звітності в рамках міжнародних механізмів	
Діаграма 9.2. Кількість звітів про поставки озброєнь, поданих у рамках міжнародних механізмів звітності, 2016-2018рр.	311
Таблиця 9.9. Звіти, подані до Реєстру звичайних озброєнь ООН (<i>UNROCA</i>) за 2014-2018рр., за регіонами	309
IV. Фінансова вартість державного експорту озброєнь	313
ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН, МАРК БРОМЛІ Таблиця 9.10. Фінансова вартість державного експорту озброєнь у 2009-2018рр., за даними національних урядів і промисловості	314
V. 100 найкрупніших компаній-виробників озброєнь і постачальників військових послуг у 2018р.	318
ОДЕ ФЛЬОРА, АЛЕКСАНДРА КУІМОВА, ДІЄГО ЛОПЕШ ДА СІЛВА, НАНЬ ТЯНЬ, ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН, СІМОН Т.ВЕЗЕМАН Зміни у <i>Тор 100</i> – Методологія	
Таблиця 9.11. Перелік СІПРІ <i>Тор 100</i> найкрупніших у світі виробників озброєнь і постачальників військових послуг (за винятком Китаю) у 2018р.	320
10. Світові ядерні сили	325
Загальний огляд ШЕННОН Н.КАЙЛ, ХАНС М.КРІСТЕНСЕН	
Таблиця 10.1. Світові ядерні сили, станом на січень 2020р.	326

I. <i>Ядерні сили США</i>	327
ХАНС М.КРІСТЕНСЕН	
Ядерна модернізація – Бомбардувальники – Балістичні ракети наземного базування – Підводні човни з балістичними ракетами – Нестратегічна ядерна зброя	
Таблиця 10.2. Ядерні сили США, станом на січень 2020р.	329
II. <i>Ядерні сили Росії</i>	336
ХАНС М.КРІСТЕНСЕН	
Стратегічні бомбардувальники – Балістичні ракети наземного базування – Підводні човни з балістичними ракетами та балістичні ракети морського базування – Нестратегічна ядерна зброя	
Таблиця 10.3. Ядерні сили Росії, станом на січень 2020р.	338
III. <i>Ядерні сили Великої Британії</i>	346
ШЕННОН Н.КАЙЛ, ХАНС М.КРІСТЕНСЕН	
Програма заміни підводних човнів	
Таблиця 10.4. Ядерні сили Великої Британії, станом на січень 2020р.	348
IV. <i>Ядерні сили Франції</i>	350
ШЕННОН Н.КАЙЛ, ХАНС М.КРІСТЕНСЕН	
Таблиця 10.5. Ядерні сили Франції, станом на січень 2020р.	352
V. <i>Ядерні сили Китаю</i>	354
ШЕННОН Н.КАЙЛ, ХАНС М.КРІСТЕНСЕН	
Балістичні ракети наземного базування – Підводні човни з балістичними ракетами – Літаки і крилаті ракети	
Таблиця 10.6. Ядерні сили Китаю, станом на січень 2020р.	355
VI. <i>Ядерні сили Індії</i>	362
ХАНС М.КРІСТЕНСЕН, ШЕННОН Н.КАЙЛ	
Індійська ядерна доктрина – Виробництво розщеплюваних матеріалів у військових цілях – Авіація – Ракети наземного базування – Ракети морського базування – Крилаті ракети	
Таблиця 10.7. Ядерні сили Індії, станом на січень 2020р.	364
VII. <i>Ядерні сили Пакистану</i>	369
ХАНС М.КРІСТЕНСЕН, ШЕННОН Н.КАЙЛ	
Авіація – Ракети наземного базування – Ракети морського базування	
Врізка 10.1. Нез’ясовані ядерні спроможності пакистанських F-16	370
Таблиця 10.8. Ядерні сили Пакистану, станом на січень 2020р.	372

VIII. <i>Ядерні сили Ізраїлю</i>	375
ШЕННОН Н.КАЙЛ, ХАНС М.КРИСТЕНСЕН	
Таблиця 10.9. Ядерні сили Ізраїлю, станом на січень 2020р.	376
IX. <i>Ядерні військові спроможності Північної Кореї</i>	378
ШЕННОН Н.КАЙЛ, ХАНС М.КРИСТЕНСЕН	
Виробництво розщеплюваних матеріалів – Балістичні ракети наземного базування	
Таблиця 10.10. Потенційні засоби доставки ядерної зброї Північної Кореї, станом на січень 2020р.	381
Частина III. Нерозповсюдження, контроль над озброєннями та роззброєння у 2019р.	
11. Ядерне роззброєння, контроль над озброєннями та нерозповсюдження	389
Загальний огляд	
ТЮТТІ ЕРАСТЬО, ШЕННОН Н.КАЙЛ, ПЬОТР ТОПІЧКАНОВ	
I. <i>Американо-російський контроль над ядерною зброєю і роззброєння</i>	391
ПЬОТР ТОПІЧКАНОВ, ЯН ДЕЙВІС	
Руйнація Договору про ліквідацію ракет середньої дальності і меншої дальності – СНО III – Висновки	
Врізка 11.1. Ракетна система 9M729 і Договір 1987р. про ліквідацію ракет середньої дальності і меншої дальності	392
Таблиця 11.1. Загальна кількість стратегічних наступальних озброєнь Росії і США згідно зі СНО III, станом на 5 лютого 2011р., 1 березня 2019р. та 1 вересня 2019р.	398
II. <i>Ядерна дипломатія Північної Кореї і США</i>	402
ШЕННОН Н.КАЙЛ	
Другий американо-північнокорейський саміт – Події після Ханойського саміту – Висновки	
III. <i>Виконання Спільного всеохопного плану дій</i>	410
ТЮТТІ ЕРАСТЬО	
Виконання Іраном зобов'язань за СВПД – Американські санкції проти Ірану – Роль інших учасників СВПД – Суперечка через іранські ракети та Резолюцію Ради Безпеки ООН 2231 – Прогноз на 2020 рік	

IV. <i>Багатосторонній контроль над ядерною зброєю, договори та ініціативи з питань роззброєння та нерозповсюдження</i>	419
ТЮТТІ ЕРАСТЬО, ШЕННОН Н.КАЙЛ	
Події, пов'язані з Договором про всеосяжну заборону ядерних випробувань – Підготовка до Оглядової конференції ДНЯЗ 2020р. – Конференція з питань створення зони, вільної від зброї масового ураження, на Близькому Сході – Договір про заборону ядерної зброї	
12. Хімічні та біологічні загрози безпеці	429
Загальний огляд	
КЕТРІОНА МАКЛІШ, ФІЛІППА ЛЕНДЗОС	
I. <i>Звинувачення в застосуванні хімічної зброї у Сирії</i>	431
КЕТРІОНА МАКЛІШ	
Остаточний звіт Місії ОЗХЗ із встановлення фактів про інцидент у Думі – Реакція на видання Остаточного звіту стосовно Думи	
II. <i>Використання речовин сімейства “Новичок”</i>	437
КЕТРІОНА МАКЛІШ	
Справа Скрипалів: нова інформація про замах у Великій Британії з використанням токсичної хімічної речовини – Технічні зміни у списках Конвенції про заборону хімічної зброї	
III. <i>Контроль над хімічною зброєю та роззброєння</i>	443
КЕТРІОНА МАКЛІШ	
Події в ОЗХЗ – Інші події 2019р.	
IV. <i>Біологічне роззброєння та нерозповсюдження біологічної зброї</i>	445
ФІЛІППА ЛЕНДЗОС	
Зустрічі експертів 2019р. – Перший комітет Генеральної Асамблеї ООН – Зустріч держав-учасниць 2019р. – Діалоги поза Женевою і Нью-Йорком	
13. Контроль над звичайними озброєннями та нові військові технології	453
Загальний огляд	
ЯН ДЕЙВІС	
I. <i>Глобальні інструменти контролю над звичайними озброєннями</i>	455
ЯН ДЕЙВІС	
Вступ – Конвенція про “негуманну” зброю – Конвенція про протипіхотні міни – Конвенція про касетні боєприпаси – Дев'ята зустріч держав-учасниць ККБ – Спроби створення нових глобальних інструментів – Висновки	

Врізка 13.1. Конвенція про “негуманну” зброю	456
Таблиця 13.1. Зустрічі в рамках Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї у 2019р.	458
II. Група урядових експертів з летальних автономних систем озброєнь	472
МОА ПЕЛДАН КАРЛССОН, ВІНСЕНТ БУЛАНІН	
Керівні принципи – Потенційні виклики ЛАСО для міжнародного гуманітарного права – Досягнення спільного розуміння понять – Людський фактор у застосуванні смертоносної сили – Розгляд потенційного військового застосування відповідних технологій – Варіанти розв’язання проблем – Подальший шлях	
Врізка 13.2. Керівні принципи, узгоджені у 2019р. Групою урядових експертів з летальних автономних систем озброєнь	474
III. На шляху до гонки озброєнь у космосі	483
ДЕНІЕЛ ПОРРАС	
2019р. – рік демонстрацій протисупутникових спроможностей – Нова політика стосовно військових операцій у космосі – Останні багатосторонні зусилля та майбутні виклики	
14. Контроль над торгівлею товарами подвійного використання та зброєю	489
Загальний огляд	
МАРК БРОМЛІ	
I. Договір про торгівлю зброєю	491
ДЖОВАННА МАЛЕТТА, МАРК БРОМЛІ	
Універсалізація Договору та міжнародна допомога – Виконання Договору – Питання, пов’язані з дією Договору – Висновки	
Діаграма 14.1. Кількість держав-учасниць Договору про торгівлю зброєю, які надавали річні звіти, 2015-2017рр.	499
Діаграма 14.2. Кількість держав-учасниць Договору про торгівлю зброєю, які подали необхідні річні звіти, 2015-2018рр.	500
Таблиця 14.1. Ратифікація, приєднання та підписання Договору про торгівлю зброєю, за регіонами	493
II. Багатосторонні ембарго на поставки озброєнь	503
МАРК БРОМЛІ, ПІТЕР Д.ВЕЗЕМАН	
Ембарго ООН на поставки озброєнь: зміни та порушення – Ембарго ЄС на поставки озброєнь: зміни та проблеми виконання – Висновки	
Таблиця 14.2. Багатосторонні ембарго на поставки озброєнь, чинні у 2019р.	505

III. <i>Багатосторонні режими експортного контролю</i> КОЛЯ БРОКМАНН	517
Австралійська група – Режим контролю над ракетними технологіями – Група ядерних постачальників – Вассенаарська домовленість – Висновки	
Таблиця 14.3. Чотири багатосторонні режими експортного контролю	519
IV. <i>Події в контролі ЄС над торгівлею товарами подвійного використання і зброєю</i>	529
МАРК БРОМЛІ, ДЖОВАННА МАЛЕТТА	
Перегляд Регламенту стосовно виробів подвійного використання – Перегляд Спільної позиції ЄС стосовно експорту озброєнь – Висновки	
Врізка 14.1. Вісім критеріїв Спільної позиції Європейського Союзу стосовно експорту озброєнь	532
Додатки	
Додаток А. Угоди з контролю над озброєннями та з роззброєння	539
I. <i>Універсальні угоди</i>	541
II. <i>Регіональні угоди</i>	565
III. <i>Двосторонні угоди</i>	577
Додаток Б. Міжнародні організації, співпраця в галузі безпеки	583
I. <i>Глобальні організації та органи</i>	583
II. <i>Регіональні організації та органи</i>	593
III. <i>Режими контролю над торгівлею стратегічно важливою продукцією</i>	608
Додаток В. Хронологія 2019р.	613
Про авторів	625